

ЕКОЛОГІЧНИЙ ВИМІР UKRAINE FACILITY ТА ПЛАНУ УКРАЇНИ: СТАН СПРАВ І РЕКОМЕНДАЦІЇ

Аналітична записка

Вересень 2025

Екологічний вимір Ukraine Facility та Плану України: стан справ і рекомендації

Аналітична записка розроблена в рамках ініціативи «Роль Ukraine Facility у просуванні екологічних реформ», що реалізується Ресурсно-аналітичним центром «Суспільство і довкілля» у партнерстві з Національним екологічним центром України та Інформаційним центром «Зелене досьє» у рамках діяльності Української національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства.

Документ розраховано на фахівців з екологічної та кліматичної політики, а також впровадження Ukraine Facility та Плану України, в Міністерстві економіки, довкілля та сільського господарства, Комітеті з екологічної політики та природокористування Верховної ради України, органах місцевого самоврядування, незалежних експертів.

Ця публікація була підготовлена в рамках проекту «Підтримка діяльності Української національної платформи ФГС СхП у 2025-2026 р.», який реалізує Інститут економічних досліджень та політичних консультацій за фінансової підтримки Європейського Союзу. Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю Ресурсно-аналітичного центру «Суспільство і довкілля» і не обов'язково відображає точку зору Європейського Союзу чи Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.

Українська національна платформа Форуму громадянського суспільства Східного партнерства (<http://eap-csf.org.ua>) — це мережа з понад 150 громадських організацій України, що відстоює українські інтереси в рамках Східного партнерства. Платформа є частиною Форуму громадянського суспільства Східного партнерства (ФГС СхП). **Форум громадянського суспільства Східного партнерства** (<https://eap-csf.eu>) — унікальна багаторівнева регіональна платформа громадянського суспільства, спрямована на просування європейської інтеграції, сприяння реформам та демократичним перетворенням у шести країнах Східного партнерства — Вірменії, Азербайджані, Білорусі, Грузії, Молдові та Україні. Будучи громадським елементом СхП, ФГС СхП намагається посилити громадянське суспільство у регіоні, підвищити рівень плюралізму у публічному дискурсі та політиці шляхом сприяння демократії участі та фундаментальних свобод. ФГС СхП — це позапартійна доброчесна неурядова організація.

ЗМІСТ

Резюме	4
Вступ	6
Розділ I. Зелена відбудова та довкіллєві реформи в Ukraine Facility	7
Розділ II. Просування зеленої трансформації через План України	11
Розділ III. Картування основних стейкхолдерів у процесі реалізації Ukraine Facility та Плану України	14
Висновки і рекомендації	17
Додаток I. Реформи відповідно до Плану України та стан їх реалізації	20

РЕЗЮМЕ

Повоєнна відбудова України є одним із пріоритетів роботи УНП ФГС СхП, про що неодноразово наголошувалось у низці позиційних документів та заяв платформи.

Прийнятий Європейським Союзом Регламент про Ukraine Facility для підтримки повоєнної відбудови України та проведення євроінтеграційних реформ пропонує новий фінансовий інструмент допомоги ЄС Україні на період 2024-2027 років. Регламент містить 3 основні компоненти підтримки: План України, Інвестиційну рамку, Механізм вступу до ЄС.

З метою реалізації ініціативи ЄС щодо Ukraine Facility Кабінет Міністрів України схвалив План України. План містить комплекс реформ у ключових секторах, які сприяють зростанню та залученню інвестицій, та позиціонується як рушійна сила «для переходу України до зеленої, цифрової та інклюзивної економіки».

Реформи, що здійснюються на виконання Плану, повинні відповідати принципам «відбудувати краще, ніж було» та «Не завдати значної шкоди». Окремий розділ Плану присвячений зеленому переходу та охороні довкілля. Це охоплює шість реформ, кожна з яких має свої індикатори виконання. Реформи стосуються запобігання промислового забруднення, кліматичної політики, ринкових механізмів ціноутворення на вуглець, відновлення та збереження природних ресурсів, розбудови циркулярної економіки.

Індикатори, передбачені у сфері зеленого переходу та охорони довкілля, наразі виконуються відповідно до встановленого графіку. Завдяки включенню до Плану вдалося прийняти два важливих закони, з прийняттям яких раніше були труднощі, а саме Закон України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення» та Закон України «Про основні засади державної кліматичної політики».

План України переглядався в серпні 2025 року, проте жодних змін по суті не було внесено, а лише стосовно перенесення часових рамок виконання тих чи інших індикаторів.

Виконання Плану вимагає ефективного залучення та взаємодії усіх зацікавлених сторін: органів державної влади, парламенту, європейських інституцій, громадськості. На жаль, основний відповідальний орган за реалізацію Плану України, Міністерство економіки, довкілля і сільського господарства, не забезпечує належне залучення громадянського суспільства до моніторингу виконання Плану України та його перегляду.

Наразі відсутні механізми для застосування принципу «не завдати значної шкоди» та визначення частки у розмірі 20% інвестицій на кліматичні ініціативи та захист біорізноманіття.

За умови належного застосування, Ukraine Facility може бути важливим рушієм зеленої відбудови та підтримки євроінтеграційних реформ у сфері довкілля і зміни клімату. Рекомендації, запропоновані в аналітичній записці, стосуються таких основних напрямків:

I. Створення політичних умов та законодавчих рамок для впровадження Ukraine Facility.

Необхідно застосовувати принцип партнерства на усіх етапах імплементації Ukraine Facility та на усіх рівнях. Усі зацікавлені сторони мають сформулювати ідеї для об'єднання нації до відновлення. Мають бути розроблені механізми та інструменти, які б забезпечили застосування принципу «не завдати значної шкоди» та визначення частки у розмірі 20% інвестицій на клімат та біорізноманіття. Важливо вже зараз розпочати планування

наступного етапу виконання Ukraine Facility, оскільки План України завершується 2027 роком. Проте таке планування повинно мати системний характер: включати усі необхідні реформи, передбачити належний моніторинг і залучення громадськості, забезпечити відповідність євроінтеграційним вимогам, врахувати необхідність відбудови «в умовах війни».

II. Забезпечення належного залучення громадськості на усіх етапах реалізації Плану.

Громадськість повинна проводити постійний моніторинг за виконанням Плану України. Такий моніторинг має здійснюватися не лише щодо впровадження реформ, але й стосовно використання критеріїв зеленого фінансування. Необхідно посилити підтримку громадянського суспільства в Україні, яке активно працює над питаннями реформування та європейської інтеграції, зокрема через виділення на це коштів у рамках Ukraine Facility.

III. Забезпечити належне залучення громад та відповідне інформування про можливості Ukraine Facility, включно з фінансуванням.

Необхідно посилити інформаційну складову щодо Ukraine Facility з особливою увагою на залучення громад. Мають бути визначені чіткі умови щодо фінансування громад, оскільки передбачається, що принаймні 20% грантових коштів Плану України мають бути витрачені на місцевому рівні. Потрібно розглянути можливість створення моніторингових комітетів, які можуть стати дієвим майданчиком для залучення усіх зацікавлених сторін, проведення моніторингу та прийняття рішень на кожному етапі.

Аналітична записка, включно з рекомендаціями, розроблена в рамках ініціативи «Роль Ukraine Facility у просуванні екологічних реформ», що реалізується Ресурсно-аналітичним центром «Суспільство і довкілля» у партнерстві з Національним екологічним центром України та Інформаційним центром «Зелене досє» у рамках діяльності Української національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства.

ВСТУП

У 2024 році ЄС прийняв Регламент, яким запропонував новий інструмент для підтримки повоєнної відбудови України та проведення євроінтеграційних реформ, необхідних для вступу України в ЄС.

Регламент 2024/792 про Ukraine Facility охоплює положення щодо екологічних і кліматичних засад використання коштів у рамках цього механізму. Ці положення визначають екологічні та кліматичні цілі, принципи й умови надання коштів, особливо в межах перших двох елементів Ukraine Facility (Плану України та Інвестиційного механізму). Серед загальних цілей Ukraine Facility виділяють подолання екологічних наслідків російської агресії, сприяння екологічній стійкості й наближенню до екологічного та кліматичного законодавства і стандартів ЄС.

Принаймні 20% інвестицій – як у рамках другого, інвестиційного елементу Ukraine Facility, так і в рамках Плану України – мають сприяти, «наскільки це можливо в країні, зруйнованій війною», пом'якшенню зміни клімату й адаптації до її наслідків, охороні довкілля, включно зі збереженням біорізноманіття, та зеленому переходу.

Ініціатива ЄС має великий потенціал для проведення вчасного та ефективного реформування країни, тим не менше, його механізми повинні бути належним чином використані на національному рівні, зокрема через залучення громадянського суспільства до процесу формування цілей та індикаторів, а також до моніторингу їх виконання.

Мета цього документа – проаналізувати наявність зеленої складової в Ukraine Facility та Плані України, практичне впровадження реформ відповідно до Плану України, зібрати бачення громадянського суспільства щодо прогресу в просуванні екологічних реформ завдяки Плану України, а також рекомендації щодо посилення ролі громадянського суспільства у цьому процесі, включно з роллю УНП ФГС СхП.

Документ складається з трьох основних розділів:

- **I. Зелена відбудова та довкіллєві реформи в Ukraine Facility.**
- **II. Просування зеленої трансформації через План України.**
- **III. Картування основних стейкхолдерів у процесі реалізації Ukraine Facility та Плану України.**

Документ також містить висновки і рекомендації. Висновки і рекомендації були верифіковані та підготовлені на основі обговорень під час проведеної фокус групи з представниками організацій громадянського суспільства, включно з членами РГЗ УНП ФГС СхП та РГ5 УС ПГС.

Над документом працювали: Наталія Андрусевиц (Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля»), Руслан Гаврилюк (Національний екологічний центр України), Тамара Малькова (Інформаційний центр «Зелене досє»), Наталія Научу (Національний екологічний центр України).

Автори документа дякують учасникам фокус групи (Акерман Анні, Амбросовій Анні, Балінському Владиславу, Бовсуновському Євгену, Веремійчику Георгію, Задорожному Юрію, Іжик Валерії, Марцинкевич Владлені, Проців Галині, Репіну Валерію), а також Ганні Голубовській-Онісімовій за висловлені думки та пропозиції, які допомогли вдосконалити аналітичний документ і сформулювати рекомендації.

Публікація підготовлена у рамках реалізації ініціативи в рамках проєкту «Підтримка діяльності Української національної платформи ФГС СхП у 2025-2026 р.», який реалізує Інститут економічних досліджень та політичних консультацій за фінансової підтримки Європейського Союзу.

РОЗДІЛ І. ЗЕЛЕНА ВІДБУДОВА ТА ДОВКІЛЛЄВІ РЕФОРМИ В UKRAINE FACILITY

Регламент ЄС 2024/792 про започаткування Ukraine Facility¹ визначає головний фінансовий інструмент допомоги ЄС Україні на період 2024–2027 років. Окрім макрофінансової допомоги та інституційних реформ, Регламент містить комплексні екологічні та соціальні положення, які мають гарантувати, що відбудова здійснюється відповідно до принципів сталого розвитку та цілей Європейського зеленого курсу. Логіка Регламенту полягає в тому, що відбудова має бути можливістю для зеленої трансформації економіки та інституцій України.

У Регламенті про Ukraine Facility чітко визначено 3 основні компоненти (pillars) підтримки. Екологічні та соціальні аспекти інтегровані в кожен із цих компонентів, але з різною вагою.

Компонент 1 (Pillar I) - План України (Ukraine Plan)

План України – це основний документ, де Україна зазначає реформи та інвестиційні плани для досягнення цілей Ukraine Facility. ЄС погоджує План, і виплати ЄС на користь Україні залежать від його виконання. В екологічному та соціальному контексті саме тут прописані зобов'язання та принципи, які більш детально розглянуті нижче та в інших компонентах, зокрема:

- «не завдати значної шкоди» (DNSH);
- мінімум 20% інвестицій спрямовано на кліматичні ініціативи та захист біорізноманіття;
- гендерна рівність, інклюзія вразливих груп, соціальні стандарти.

Компонент 2 (Pillar II) - Інвестиційна рамка України (Ukraine Investment Framework)

Інвестиційна рамка України передбачає гарантії ЄС та України для залучення приватних та міжнародних інвестицій.

Більшість зелених проєктів відбудови (в сферах енергетики, інфраструктури, транспорту тощо) реалізується саме в межах цього компоненту.

Також тут інтегровані соціальні вигоди через створення робочих місць, доступу до послуг, регіональний розвиток тощо.

Компонент 3 (Pillar III) - Механізм вступу до ЄС (Accession Instrument), а також координація донорської допомоги

Передбачає підтримку наближення законодавства (acquis), особливо за Главою 27 “Довкілля та зміна клімату”, моніторинг та координацію донорської допомоги через вже створену Платформу (Multi-Agency Donor Coordination Platform), а також забезпечення участі громадянського суспільства, застосування антикорупційних механізмів, прозорості тощо.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj/eng>

Ключові екологічні принципи та зобов'язання, передбачені Регламентом:

- Відповідність міжнародним угодам: заходи мають узгоджуватися з Паризькою угодою, Конвенцією ООН про біологічне різноманіття та Конвенцією ООН про боротьбу з опустелюванням.
- Принцип «Не завдати значної шкоди» (DNSH): усі підтримані заходи мають уникати значної шкоди для клімату, біорізноманіття та екосистем; інвестиції у викопне паливо не підтримуються, окрім випадків крайньої необхідності у воєнних умовах із обов'язковими заходами щодо пом'якшення наслідків.
- Інтеграція показників сталості в реформи та інвестиції: заходи мають включати кліматичні дії, захист біорізноманіття, ефективне використання ресурсів, застосування принципів циркулярної економіки тощо.
- Кількісна «зелена» ціль: щонайменше 20% інвестицій у межах Плану України та Української Інвестиційної рамки має бути безпосередньо спрямовано на досягнення цілей у сфері клімату, біорізноманіття та зеленої трансформації.

Ключові соціальні принципи та зобов'язання, передбачені Регламентом:

- Права людини та верховенство права: доступ до ресурсів Ukraine Facility залежить від дотримання Україною демократичних цінностей, прав людини та верховенства права, включаючи захист меншин і основоположних свобод. Ці положення є однією з основних передумов для отримання фінансування згідно Регламенту.
- Гендерна рівність: чіткі зобов'язання щодо гендерної рівності, запобігання гендерно зумовленому насильству, розширення можливостей для жінок і дівчат, зокрема їхня повноцінна участь в економічному, соціальному та політичному житті країни.
- Інклюзія вразливих груп населення: особлива увага має приділятися внутрішньо переміщеним особам, людям з інвалідністю, літнім, дітям, вдовам війни та національним меншинам для забезпечення рівного доступу до вигод, включаючи вигоди від відбудови.
- Участь зацікавлених сторін: План України та інвестиції мають включати системні консультації відповідальних інституцій, профільних міністерств тощо з громадянським суспільством, органами місцевого самоврядування та зацікавленими групами, забезпечуючи їхню участь у розробці, реалізації та моніторингу.

«Зелені» реформи, передбачені Регламентом:

- Енергетичний перехід та безпека: масштабування ВДЕ (вітрова, сонячна, стале біопаливо), підвищення енергоефективності будівель та промисловості, модернізація мереж і поступова інтеграція до енергоринків ЄС; розвиток сталих систем теплопостачання, зберігання енергії тощо.
- Екологічне врядування та контроль: посилення спроможностей компетентних органів, виконання природоохоронного законодавства, удосконалення процедур ОВД/СЕО, боротьба з еко-злочинністю, розширення доступу до правосуддя та участі громадськості в ухваленні рішень.
- Нульове забруднення та здоров'я населення: скорочення викидів в атмосферне повітря, покращення водовідведення та якості питної води, управління небезпечними речовинами, зменшення забруднення ґрунтів, розбудова систем моніторингу та відкритих даних.

- Біорізноманіття, відновлення природи та землекористування: відновлення екосистем, пошкоджених війною, розширення природоохоронних територій і екологічних коридорів, захист ґрунтів та підтримка природоорієнтованого сільського та лісового господарств.
- Циркулярна економіка та ресурсоефективність: зменшення утворення відходів, розвиток систем переробки, запровадження зелених закупівель та ефективніше використання природних ресурсів.
- Адаптація до зміни клімату та стійкість: захист від повеней і посух, будівництво стійкої до зміни клімату інфраструктури, використання природних рішень та систем раннього попередження.

У контексті екологічних питань, Регламент залишає простір для невиконання тих чи інших зобов'язань, зокрема через формулювання “наскільки це можливо в країні, що охоплена війною”.

Стала відбудова відповідно до Регламенту

Регламент розглядає відбудову як модернізацію за принципом «Build Back Better». В інвестиціях мають передбачатися витрати на заходи з забезпечення кліматичної стійкості, зменшення ризиків лих, а також екологічні та соціальні аспекти проєктів, які підтримуються в рамках Ukraine Facility:

- Усунення та пом'якшення наслідків війни для довкілля та населення: розмінування, рекультивація ґрунтів, очищення ґрунтів і водних об'єктів від забруднень, відновлення екосистем. Вирішення спричинених війною проблем фізичного та психічного здоров'я, забезпечення справедливого доступу до медичних послуг.
- Зелена інфраструктура: енергетика, транспорт, водні послуги та житло, - має відбудовуватися за високими стандартами ефективності та відповідно до цілей кліматичної нейтральності.
- Соціальна інфраструктура: відновлення шкіл, лікарень і соціальних послуг з дотриманням інклюзивних стандартів проєктування, універсальної доступності та енергоефективної модернізації.
- Розвиток людського капіталу: можливості для інвестування в розвиток навичок, зокрема через професійну освіту та навчання, спрямовані на підготовку робочої сили до цифрового та зеленого переходу. Сприяння зміцненню соціального діалогу, інфраструктури та послуг.
- Культурна спадщина та ландшафти: відновлення культурних об'єктів має відбуватися згідно з міжнародними стандартами із паралельним захистом природних ландшафтів та екосистем.
- Участь громад і підзвітність: громади, муніципалітети, громадянське суспільство та вразливі групи населення мають бути залучені до всіх етапів прийняття рішень (від планування, розробки Планів до моніторингу їх виконання для підвищення якості й справедливості прийнятих рішень).
- Вимірювання ефективності та прозорість: чіткі показники, публічне розкриття інформації та незалежна оцінка виконання.
- Мають бути впроваджені якісні та кількісні індикатори для клімату, біорізноманіття, зменшення забруднень і стійкості; має відстежуватися виконання 20% інвестицій у досягнення «зеленої» мети, висвітлення прогресу має бути публічним.
- Для забезпечення ефективної реалізації Ukraine Facility Україна має забезпечити

публічний доступ до інформації про можливості фінансування в рамках цього Регламенту, а також гарантувати вільну та чесну конкуренцію під час проведення тендерних процедур і розподілу грантів у межах Ukraine Facility.

Екологічні і соціальні показники, включаючи принципи DNSH та “build back better”, є невід’ємною частиною зеленої трансформації та сталої відбудови держави, та мають застосовуватись до всіх відповідних реформ, інвестицій і фінансових інструментів.

Для мобілізації фінансування Регламентом передбачене використання Інвестиційної рамки для України (Ukraine Investment Framework) для залучення в тому числі приватного капіталу в пріоритетні напрямки “зеленої трансформації”.

Зелений перехід має бути справедливим та інклюзивним, створювати якісні «зелені» робочі місця, покращувати енергетичну безпеку та незалежність і покращувати здоров’я населення. Особлива увага має бути приділена вразливим групам, жінкам і молоді, а також внутрішньо переміщеним особам та людям з інвалідністю.

Регламент також передбачає продовження процесу безперервного наближення до права ЄС: послідовне впровадження *acquis* у сфері довкілля та клімату (Глава 27), зокрема директив щодо біорізноманіття, промислових викидів, відходів, води, хімічних речовин тощо – Компонент 3.

Виконання екологічних і соціальних зобов’язань є обов’язковою вимогою для отримання фінансування у рамках Ukraine Facility на всіх етапах сталої відбудови та трансформації держави.

Документ у цілому є комплексним дороговказом для інвестицій та реформування в Україні.

Регламент має належним чином відображатись в українському законодавстві. Тобто, наш уряд має розробити чіткі правила та механізми на національному рівні, включно з визначенням критеріїв для зелених проєктів.

РОЗДІЛ II. ПРОСУВАННЯ ЗЕЛЕНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЧЕРЕЗ ПЛАН УКРАЇНИ

З метою реалізації ініціативи ЄС щодо Ukraine Facility КМУ своїм Розпорядженням від 18 березня 2024 року №244-р схвалив План України². Мінекономіки разом з МЗС передали затверджений план до Європейської Комісії.

План України розглядається як інструмент для відбудови, відновлення та модернізації країни, а також прискорення шляху України до членства в ЄС. План містить комплекс реформ у ключових секторах, які сприяють зростанню та залученню інвестицій. План розрахований на чотири роки. План передбачає, що основними принципами процесу відновлення є відбудувати “краще, ніж було”, фінансова стійкість, інклюзивність, прозорість та підзвітність.

У самому Плані зазначається, що “Уряд має на меті використовувати План України як інструмент для ретельного визначення пріоритетів та послідовності ключових реформ для підтримки відновлення країни, майбутнього економічного зростання, та визначає напрями інвестицій, які будуть сприяти економічному та соціальному зростанню та підвищенню стійкості”.

План визначає 5 секторів, які мають найбільший потенціал для прискорення економічного зростання – це енергетика, сільське господарство, транспорт, критична сировина (враховуючи важливість розвитку переробної промисловості) та ІТ.

План позиціонується як **рушійна сила “для переходу України до зеленої, цифрової та інклюзивної економіки”**. Окрім розділу, присвяченого зеленому переходу та екологічним реформам, можна відзначити спробу **інтегрувати зелені питання в інші сфери**. Наприклад, енергетичні реформи відображають цілі ЄЗК (підвищення енергоефективності, збільшення частки ВДЕ, розвиток біоенергетики тощо); сектор бізнес-середовища - розвиток зеленої металургії; публічні закупівлі - забезпечення закупівлі товарів, послуг і робіт зі зменшеним впливом на довкілля протягом усього їхнього життєвого циклу. Також ідеться про наближення до практики закупівель ЄС екологічно чистих товарів і послуг. Наприклад, у транспортній сфері - це безпечний для людини та навколишнього середовища енергоефективний транспорт, у сільському господарстві - застосування екологічних стандартів, органічне виробництво тощо.

План має на меті дотримуватись принципу “не завдати значної шкоди” та допомагати українцям розвивати заходи з пом'якшення та адаптації до змін клімату, захисту навколишнього середовища, включаючи охорону біорізноманіття, сталі управління відходами та циркулярну економіку, і, в кінцевому підсумку, спрямовувати зелену трансформацію та вирішувати виклики, що її супроводжують. Перехід до кліматичної нейтральності та дотримання Паризької угоди, а також наближення до стандартів ЄС у сфері охорони навколишнього середовища є ключовими аспектами і, отже, важливою частиною Плану.

Реформи базуються на **принципах**, таких як “не завдати значної шкоди”, відбудовувати “краще, ніж було”, зокрема енергоефективно та у більшій відповідності до кліматичних та екологічних стандартів ЄС, що визначає тон для зусиль у відновленні.

План передбачає, що для ефективно відбудови важливим є її планування, а основою є єдина архітектура стратегічних планів у багаторівневій системі управління, включно з місцевим

² <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-planu-t180324>

рівнем. Тим не менше, станом на зараз архітектура повоєнної відбудови так і не сформована.

Принцип відбудови “краще, ніж було” асоціюється не лише з управлінням державними інвестиціями, але й з розробкою нових процедур для його інтеграції в різні сектори економіки, серед іншого, з метою забезпечення кліматичної та екологічної стійкості відповідно до принципу “не завдати значної шкоди”.

План говорить про важливість **демократії участі та залучення заінтересованих сторін**. У цьому контексті згадується модуль eDem екосистеми DREAM. Тим не менше, даний модуль станом на зараз не функціонує. А проведені нещодавно консультації щодо внесення змін в План України продемонстрували відсутність принципу відкритості, участі громадськості та інклюзивності.

Окремий розділ Плану присвячений зеленому переходу та охороні довкілля.

План детально описує загальний порядок денний реформ у сфері довкілля, проте зміст реформ, які мають бути проведені в рамках Компоненту I Ukraine Facility, суттєво звужено. Такі реформи включають:

Реформа 1. Запобігання промислому забрудненню, його зменшення та контроль. Першим кроком реформи є прийняття відповідного закону, який запровадить інтегровані підходи до надання дозволів та контролю за промисловим забрудненням на основі застосування найкращих доступних технологій та методів управління.

Реформа 2. Кліматична політика. Україні потрібно встановити довгострокові національні кліматичні цілі та створити архітектуру кліматичного врядування. Першим кроком реформи є прийняття Закону “Про основні засади державної кліматичної політики”. Другий крок - затвердження Положення про Науково-експертну раду з питань зміни клімату та збереження озонового шару. Ще один важливий напрямок цієї реформи - ухвалення другого Національно визначеного внеску України до Паризької угоди.

Реформа 3. Ринкові механізми ціноутворення на вуглець. Реформа має дві складові: набрання чинності законодавства щодо відновлення обов’язкової системи моніторингу, звітності та верифікації. Система МЗВ є важливою вимогою щодо прозорості та запорукою для встановлення системи торгівлі викидами. Другий крок передбачає прийняття Плану заходів щодо створення національної системи торгівлі викидами парникових газів, який фокусується на наступних основних напрямках: поетапність впровадження СТВ, часові рамки етапів, забезпечення необхідної інфраструктури та організаційні заходи.

Реформа 4. Відновлення та збереження природних ресурсів. Реформа полягатиме у набранні чинності законодавства щодо скорочення вирубки та деградації лісів. Реформа спрямована на удосконалення та розширення існуючої системи відстеження деревини на всі операції, пов’язані з торгівлею деревиною та виробами з деревини з метою запобігання потрапляння на ринок нелегально заготовленої деревини. Зменшенню незаконних рубок сприятиме ухвалення Закону України про врегулювання питання підтвердження сталості походження деревини та інших товарів, що можуть призвести до знеліснення та деградації лісів.

Реформа 5. Розбудова циркулярної економіки. Перший компонент реформи має бути реалізований через розробку і прийняття Стратегії впровадження принципів циркулярної економіки та Плану дій. Другий компонент - прийняття Національного плану управління відходами в Україні до 2033 року

Реформа 6. Публікація концептуальної записки, що визначає сферу відступів від правил оцінки впливу на довкілля (ОВД) та стратегічної екологічної оцінки (СЕО). Режим відступів від повного застосування норм з ОВД та СЕО буде уточнено в концептуальній записці за підсумками публічних консультацій із зацікавленими сторонами, яка включає інформацію про орган, який визначає сферу відступів від зобов’язань з ОВД та СЕО; опис об’єктів та

пояснення чому вони включені в сферу відступу від зобов'язань у кожному конкретному випадку; обґрунтування виправданості сфери відступів; про часові обмеження для наданих відступів.

Відповідно до Плану України, цей розділ сприяє досягненню всіх трьох загальних цілей Ukraine Facility шляхом (а) подолання екологічних наслідків війни, тим самим сприяючи відновленню, реконструкції та модернізації країни; (б) підвищення екологічної та кліматичної стійкості; (с) поступового узгодження з правилами, стандартами, політикою та практикою *acquis* ЄС з метою майбутнього членства в ЄС, тим самим сприяючи взаємній стабільності, безпеці, миру, процвітання та сталому розвитку.

15 листопада 2024 року КМУ затвердив Порядок управління, моніторингу та контролю за виконанням Плану України³.

Основні результати виконання Плану України у 2024 році були представлені під час комітетських слухань на тему “Підсумки виконання Плану України для Ukraine Facility за 2024 рік та плани на 2025 рік”⁴, організованих Комітетом з питань економічного розвитку та Міністерством економіки України, 27 лютого 2025 року. За інформацією Міністерства економіки, у 2024 році Уряд успішно виконав 25 індикаторів Плану, що дозволило Україні отримати 12 млрд євро у рамках Ukraine Facility⁵.

Слід зазначити, що **індикатори, передбачені в сфері зеленого переходу та охорони довкілля, наразі виконуються відповідно до встановленого графіку**. Більше того, завдяки включенню до Плану прийняття низки тих нормативно-правових актів, які раніше не вдавалось приймати через спротив бізнесу чи відсутність політичної волі, вдалось їх прийняти. Перш за все, мова йде про Закон України “Про основні засади державної кліматичної політики”⁶ та Закон України “Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення”⁷. Це два важливі євроінтеграційні закони, які створюють важливу правову основу для подальшої імплементації вимог *acquis* ЄС, що включені до переговорного Розділу 27 “Довкілля і клімат”.

План України підлягає періодичному перегляду та, відповідно, затвердженню Європейською Комісією після внесення змін. 28 травня 2025 року Мінекономіки оприлюднило на своєму офіційному веб-сайті інформацію про консультації з громадськістю, тим не менше, на надання пропозицій до Плану України було передбачено лише 7 днів, що не можна вважати забезпеченням належного проведення консультацій⁸. Окрім того, звіт про проведення таких консультацій, а також результати врахування думки громадськості не оприлюднені.

КМУ своїм Розпорядженням⁹ від 1 серпня 2025 року вніс зміни до Плану України, проте вони практично не стосуються індикаторів у сфері зеленого переходу та охорони довкілля. Перенесено лише термін виконання другого пункту реформи 5 “Розбудова циркулярної економіки”, а саме прийняття Національного плану управління відходами до 2033 року з 1 кварталу 2026 року на 3 квартал 2025 року. Це при тому, що такий план був затверджений ще 27 грудня 2024 року.¹⁰

³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1318-2024-%D0%BF#Text>

⁴ https://komprompol.rada.gov.ua/preview/anonce_zasid/76442.html

⁵ <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=c9faa5b0-c51f-463a-a0ab-7dc2ae86e3b1&title=MinekonomikiPrezentuvaloRezultatiVikonanniaPlanuDliaUkraineFacilityZa2024-Rik> ⁴ https://komprompol.rada.gov.ua/preview/anonce_zasid/76442.html

⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3991-20#Text>

⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-20#Text>

⁸ <https://me.gov.ua/Documents/Detail/2de87c30-cc4f-402a-99b8-baf3d92cfd59?lang=uk-UA&title=SCodoVnesenniaZminVPlanUkraini>

⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/817-2025-%D1%80#Text>

¹⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2024-%D1%80#Text>

РОЗДІЛ III. КАРТУВАННЯ ОСНОВНИХ СТЕЙКХОЛДЕРІВ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ UKRAINE FACILITY ТА ПЛАНУ УКРАЇНИ

Оскільки екологічні аспекти глибоко інтегровані в усі розділи Плану України, коло зацікавлених сторін є дуже широким, адже впровадження Плану з дотриманням основних принципів є обов'язковим для всіх галузевих структур, для всіх регіонів та громад.

Перш за все, відповідальними є органи **державної влади**.

- Кабінет Міністрів України — координує загальнодержавну політику у сфері зеленого переходу, ухвалює відповідні нормативно-правові акти, розподіляє фінансування та ресурси, відповідальний за інтеграцію показників сталості в реформи та інвестиції.
- Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства: по суті, це основний державний орган, який впроваджує екологічну політику, відповідає за інтеграцію європейських стандартів у галузеві стратегії, інтегрує зелені принципи у стратегії економічного розвитку, стимулює екологічно відповідальний бізнес.
- Міністерство енергетики — забезпечує енергетичний перехід, впроваджує політику декарбонізації, сприяє розвитку відновлюваної енергетики та енергоефективності.
- Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури — відповідає за екологічну трансформацію регіонів. А органи місцевої влади впроваджують екологічну політику на місцевому рівні, співпрацюючи з громадськими організаціями та бізнесом на місцевому рівні.

Чинні регламенти ЄС мають транслюватися в національне законодавство країн-членів. Тобто, це завдання нашого уряду — розробити відповідні правила й механізми на національному рівні. На жаль, Ukraine Facility не передбачає контролю якості виконання, відзначається тільки формальна наявність документу, який записано в індикаторах. Надалі, в процесі європейської інтеграції, це буде інакше, - оцінюватиметься також імплементація, але для Ukraine Facility достатньо просто поставити галочку про виконання у відповідному кварталі.

Для належного виконання зобов'язань державні органи мають конструктивно взаємодіяти з бізнесом, фінансовими структурами, місцевими громадами та ОГС.

Бізнес (будь-де - в галузі енергетики, будівництва, промисловості, сільського господарства) має трансформувати виробництво в напрямку декарбонізації, впроваджувати нові технології для скорочення викидів та адаптувати бізнес-моделі до екологічних вимог, створюючи інноваційні “зелені” продукти та послуги. Великі підприємства та компанії, зацікавлені в міжнародній співпраці та експорті, намагаються самостійно відстежувати тенденції на європейському ринку і вже впроваджують екологічні та соціальні стандарти, готують звітування щодо сталості своєї продукції (ESG). Середні та малі підприємства поки що не переймаються питаннями звітності про сталість, адже українське законодавство її не вимагає.

Фінансові структури (банки, фонди, приватні інвестори) вже мають в списку умови для фінансування чи надання кредитів вимоги щодо відповідності соціальним та екологічним стандартам. Однак рішення щодо інвестицій по першому і другому компоненту приймаються

непрозоро; бракує маркерів, щоб можна було відстежити, які гроші на які проекти витрачені; інформація щодо інвестицій розпорошена по фінансових та кредитних структурах і дослідити її складно.

Практичним кроком до сталого бізнесу та інтеграції з ЄС стала Стратегія запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку, гармонізована з законодавством ЄС, що передбачає регулярний моніторинг звітності зі сталого розвитку на підприємствах, оцінку ефективності, підтримку підприємств через програми навчання, створення незалежних аудиторських організацій для перевірки достовірності звітності та залучення інвестицій.

На жаль, навіть великі компанії не завжди встигають відстежити тенденції та зміни в законодавстві ЄС, а тому співпраця з ОГС конче потрібна, адже згуртована спільнота громадянського суспільства, перебуваючи у постійному контакті з колегами з різних країн, допомагає досліджувати ситуацію та вчасно реагувати.

Громадські організації та експертна спільнота.

Екологічні громадські організації та їхні об'єднання/платформи, аналітичні центри, освітні та наукові установи реалізують просвітницькі проекти, моніторять діяльність влади, залучають громадян до захисту довкілля, розробляють стратегії зеленого переходу, оцінюють ефективність програм, надають незалежні експертні висновки та їх адвокатують, проводять дослідження, розробляють інновації, готують кваліфікованих фахівців для екологічної трансформації країни. Фактично саме ОГС зберігають інституційну пам'ять, контакти й напрям руху необхідних реформ. Залучення ОГС до впровадження Плану України є ключовим компонентом його успішності.

Місцеві громади.

Насправді все, що робиться, - робиться в конкретному місці конкретними людьми. А отже, місцеві громади мають бути активними учасниками процесу. Це означає, що громади мають бути залучені до розробки планів на ранній стадії, стати рівноправними учасниками, а не лише отримувачами політики. Зараз місцеві громади отримують завдання щодо виконання планів Ukraine Facility, які, по-перше, написані дуже складно, а по-друге, за відсутності маркування коштів місцеві громади не знають, що ці кошти від Європейського Союзу, і яким чином мають витратитися.

Пояснень щодо UF, тренінгів, різних програм та порад від ОГС та експертів і досі недостатньо. Зважаючи на те, що принаймні 20% грантових коштів Плану України мають бути витрачені на місцевому рівні, що про застосування цих коштів треба звітуватись у другому кварталі 26 року, - варто створювати систему позитивної підтримки місцевих громад, започаткувати соціальний діалог за участі роботодавців та профспілок на місцевому рівні.

Європейські інституції та донори.

Європейський Союз (Єврокомісія, Європейський парламент) — визначає політичні рамки та пріоритети, надає фінансування та технічну підтримку за умови виконання зобов'язань, а також проводить моніторинг. Фінансові структури та донори (Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Світовий банк, ООН, уряди держав-членів ЄС та інші міжнародні донори та фінансові інститути) — інвестують у проекти енергоефективності, чистої енергетики, циркулярної економіки, фінансують інфраструктурні та екологічні проекти, підтримують модернізацію інфраструктури.

Взаємодія стейкхолдерів.

Для ефективності зеленого переходу треба передбачити багаторівневу взаємодію між усіма стейкхолдерами. Крім того, дуже важливо, хто саме буде комунікувати. Кожен окремий бізнес, громада чи НУО має право брати участь у консультаціях, обговореннях, - у процесі прийняття рішень. Але для більш ефективного результату

- на національному рівні варто залучати до обговорення асоціації та профільні об'єднання, а не окремі підприємства;
- на регіональному та місцевому рівні – місцеві ОГС, профспілки та локальний бізнес;
- міжнародні структури можуть відігравати значну роль у процесі адвокації та співпраці з ОГС; але потрібна участь українських ОГС, адже у структурах ЄС бракує можливостей для перевірки; якщо ми не прийдемо й не розкажемо, у чому проблема, ніхто про це не дізнається.

Рівень 1. Загальнонаціональний.

ЦОВВ

Бізнес: великі компанії, бізнес-асоціації (наприклад, ДТЕК, УБА, УКАБ, ВАР)

Фінансові структури: великі банки та професійні об'єднання (наприклад, Незалежна асоціація банків України, Фонд часткового гарантування кредитів у сільському господарстві)

Громадські організації та експертна спільнота: профільні асоціації та платформи (Ukraine Facility Platform, RISE Ukraine, ПГС, ФГС СхП, BUBB)

Місцеві громади: асоціації громад та регіонів (Всеукраїнська асоціація громад, Угода мерів).

Рівень 2. Регіональний та місцевий.

ОВВ

Бізнес: активні в регіоні компанії, діючі фінансові установи.

Громадські організації та експертна спільнота: активні в регіоні НУО, наукові установи.

Місцеві громади

Форми взаємодії:

- Публічні консультації — обговорення й погодження екологічних реформ та проєктів із залученням громадськості, бізнесу, науковців і експертів.
- Координаційні ради — створення міжвідомчих структур для узгодження політики, розробки спільних рішень, моніторингу прогресу.
- Платформи взаємодії — цифрові та офлайн-інструменти для обміну інформацією між центральною владою, регіонами, бізнесом і громадянами.
- Грантові та інвестиційні програми — фінансування інноваційних ідей, підтримка стартапів, розвиток зелених кластерів.
- Моніторинг і звітність — регулярне оцінювання результатів впровадження реформ, прозорість даних, залучення громадськості до контролю.

ВИСНОВКИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ

Висновки

Регламент про Ukraine Facility визначає головний фінансовий інструмент допомоги ЄС Україні на період 2024–2027 років і містить низку важливих екологічних положень, включно з принципами та умовами екологічного і кліматичного фінансування. За умови належного застосування такого інструменту він може бути важливим рушієм зеленої відбудови та підтримки євроінтеграційних реформ у сфері довкілля і зміни клімату.

Застосування принципу “не завдати значної шкоди” та визначення частки у розмірі 20% інвестицій на кліматичні ініціативи та захист біорізноманіття потребують чітких механізмів на місцях, які б створили можливості для їх практичного застосування. Наразі такі механізми відсутні.

План України має зелену складову в контексті реформування, яка визначається через закріплення окремих екологічних та кліматичних положень в різних секторальних реформах, а також через включення до Плану України окремого розділу, присвяченого зеленій трансформації та охороні довкілля. Тим не менше, закріплені в Плані України екологічні та кліматичні реформи є досить фрагментарними, а частина важливих питань зовсім не включена до Плану.

Підхід “гроші за реформи”, що застосовується до Плану України, коли гроші надходять до бюджету лише після виконання тих чи інших передбачених індикаторів, працює на практиці. Усі індикатори, що стосуються зеленого переходу та охорони довкілля були виконані вчасно. Більше того, вдалось прийняти навіть два законопроекти, які не вдавалось приймати роками через лобіювання чи спротив бізнесу. Мова йде про закон про промислове забруднення та закон про державну кліматичну політику.

Важливо, що ті реформи чи точкові законодавчі ініціативи, які включені до Плану України, мають чіткий євроінтеграційний характер: вони є частиною зобов'язань за Главою 27 “Довкілля і зміна клімату” переговорного процесу та умовою членства України в ЄС. Тому можемо вважати, що План України допомагає досягати певного прогресу у просуванні по євроінтеграційному порядку денному.

Занепокоєння може викликати якість реформ, які здійснюються, оскільки першочерговим і часто визначальним аргументом для прийняття того чи іншого закону або рішення є загроза неотримання грошей в бюджет, а не бажання реформувати ту чи іншу сферу. Тому існує ризик прийняття законодавства лише для галочки, яке згодом не працюватиме та потребуватиме перегляду на етапі практичної імплементації. Окрім цього, до обговорення таких реформ не завжди належним чином залучається громадськість. Наприклад, одним з найближчих за часом індикаторів для виконання Плану України є затвердження положення про Науково-експертну раду з питань зміни клімату та збереження озонового шару. Тим не менше, жодних публічних дискусій щодо засад та детальних норм про діяльність такої ради поки не проводилося, хоча така рада може відігравати важливу роль у майбутній архітектурі кліматичного врядування України.

Основний відповідальний орган за реалізацію Плану України, Міністерство економіки, довкілля і сільського господарства, не забезпечує належне залучення громадянського суспільства до моніторингу виконання Плану України та його перегляду. Підтвердженням цьому можуть бути останні консультації з громадськістю, які передбачали лише 7 днів на подання пропозицій, а інформація про таку можливість не поширювалась належним чином для основних стейкхолдерів.

Наразі відсутні можливості для надання фінансування в рамках Ukraine Facility для громадських організацій, хоча останні є важливими стейкхолдерами та активно працюють у сферах відбудови України та просування євроінтеграційних реформ.

Рекомендації

Політичний та законодавчий вимір

- Забезпечити застосування принципу партнерства на усіх етапах імплементації Ukraine Facility на усіх рівнях - від європейського до місцевого.
- Створити робочу групу, куди увійдуть науковці, громадськість, інші зацікавлені сторони, для формування ідей, які б мали об'єднати націю до відновлення країни, допомогли повернути українців з-за кордону.
- Необхідно розробити механізми та інструменти, які б забезпечили належне застосування принципу “не завдати значної шкоди” та визначення частки у розмірі 20% інвестицій на клімат та біорізноманіття.
- Відбудова та відновлення “після війни” має бути переорієнтована на “під час війни” чи “в умовах війни”, оскільки є критичні потреби, які необхідно закрити вже зараз, наприклад, відновлення критичної інфраструктури, відбудова житла тощо. Сформувані архітектуру відбудови країни, яка буде включати повоєнну відбудову та відбудову “в умовах війни”.
- Вже зараз розпочати планування наступного етапу виконання Ukraine Facility, оскільки План України завершується 2027 роком. Таке планування повинно мати системний характер: слід включити усі необхідні комплексні реформи, індикатори, належний моніторинг та залучення громадськості до процесу. Особливий наголос слід зробити на відповідність реформ євроінтеграційним вимогам, беручи до уваги важливість євроінтеграційного процесу та вступу України в ЄС. Також необхідно враховувати реалістичність індикаторів в умовах війни.
- Оцінити необхідність перегляду самого Регламенту про Ukraine Facility.

Участь громадськості

- Забезпечити належне залучення громадськості на усіх етапах реалізації Плану, включно з його переглядом, щоб участь громадськості була не лише для звітування перед Європейською Комісією, а й забезпечувала процес у відповідності до вимог Ukraine Facility та національного законодавства.
- Посилити адвокацію щодо питань ефективної реалізації Плану України на рівні інституцій ЄС, зокрема в контексті якості реформ, які проводяться для виконання індикаторів Плану.
- Посилити роль Верховної Ради України у розробці та прийнятті якісних законодавчих актів для цілей Ukraine Facility та Плану України.
- Необхідно проводити постійний дієвий моніторинг за виконанням Плану України на всіх рівнях, включно з місцевим. Такі моніторинги має здійснюватись не лише щодо впровадження реформ (прийняття чи застосування законодавства), але й стосовно використання критеріїв зеленого фінансування.
- Посилити підтримку громадянського суспільства в Україні, яке активно працює над питаннями реформування та європейської інтеграції, зокрема через виділення на це коштів у рамках Ukraine Facility.

Залучення громад та інформування

- Посилити інформаційну складову щодо Ukraine Facility з особливою увагою на залучення громад.
- Визначення чітких умов та донесення до громад можливостей щодо їх фінансування (принаймні 20% грантових коштів Плану України мають бути витрачені на місцевий рівень).
- Інформувати усіх зацікавлених осіб про позитивні практики взаємодії з бізнесом.
- Розглянути можливість створення моніторингових комітетів, які можуть стати дієвим майданчиком для залучення усіх зацікавлених сторін, проведення моніторингу та прийняття рішень на кожному етапі.

ДОДАТОК І. РЕФОРМИ ВІДПОВІДНО ДО ПЛАНУ УКРАЇНИ ТА СТАН ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

Сфера	Реформа	Кроки	Результат	Строк	Стан виконання
Енергетика	Інтегрований національний план з енергетики та клімату	Розроблення та затвердження Інтегрованого національного плану з енергетики та клімату	Розпорядження Кабінету Міністрів про затвердження Інтегрованого національного плану з енергетики та клімату для встановлення національних цілей кліматичної нейтральності та забезпечення належного планування набирає чинності після належного врахування рекомендацій Енергетичного Співтовариства. План встановлює цілі, які повинні бути досягнені до 2030 року: - ціль скорочення викидів парникових газів, у тому числі за допомогою ринкових механізмів ціноутворення на вуглець; - частка відновлюваних джерел енергії у валовому кінцевому споживанні енергії; - цільові показники енергозбереження первинне та кінцеве споживання енергії	2 квартал 2024 року	+
Управління критично важливими матеріалами	Використання сучасних технологій видобутку та інтеграція України в сучасні переробні ланцюги створення вартості	Публікація звіту щодо чинного законодавства у сфері запровадження ESG звітування	Затвердження та публікація дослідження стосовно оцінки чинного законодавства щодо запровадження ESG звітності для видобувного сектору та рекомендацій для усунення прогалин у законодавстві	4 квартал 2025 року	-
Зелений перехід та охорона довкілля	Реформа 1. Запобігання промислового забрудненню, його зменшення та контроль	Прийняття Закону України про запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення	Закон України про забезпечення конституційних прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля, прийнято та набирає чинності частково, підзаконні акти — протягом 12 місяців, а окремі положення щодо застосування висновків найкращих доступних технологій та методів управління — через 4 роки після припинення воєнного стану, крім установок, що вводяться в експлуатацію вперше. Закон спрямований на запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення та впроваджує інтегровані підходи у питаннях дозвільної діяльності та контролю промислового забруднення на основі застосування найкращих доступних технологій та методів управління згідно з Директивою 2010/75/ЄС про промислові викиди	3 квартал 2024 року	+
Зелений перехід та охорона довкілля	Реформа 2. Кліматична політика	Прийняття Закону України “Про основні засади державної кліматичної політики”	Закон України “Про основні засади державної кліматичної політики” набирає чинності. Закон фокусується на таких основних напрямках: - цілі та основні засади державної кліматичної політики; - органи управління у сфері зміни клімату; - стратегічне планування у сфері зміни клімату; - механізми та інструменти досягнення кліматичних цілей; - національна система відстеження впровадження політик і заходів та прогнозування у сфері зміни клімату; - науково-експертна рада з питань зміни клімату та збереження озонового шару; - національна система інвентаризації антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів; - міжнародне співробітництво у сфері зміни клімату	1 квартал 2025 року	+

Сфера	Реформа	Кроки	Результат	Строк	Стан виконання
		Затвердження Положення про Науково-експертну раду з питань зміни клімату та збереження озонового шару	Прийнято постанову Кабінету Міністрів “Про затвердження Положення про Науково-експертну раду з питань зміни клімату та збереження озонового шару”. Положення фокусується на таких основних напрямках: - розгляд наукових висновків звітів Міжурядової групи експертів з питань зміни клімату (ІРСС) та наукових кліматичних даних і інформації, зокрема щодо України; - науково-експертний супровід та надання пропозицій, у тому числі підготовка звітів, щодо кліматичних цілей, політик та заходів, відстеження їх впровадження та прогнозування у сфері зміни клімату, а також відповідності цілей, політик та заходів міжнародним зобов'язанням України; - сприяння обміну науковими досягненнями у сфері моделювання, моніторингу, перспективних досліджень та інновацій, спрямованих на скорочення викидів парникових газів та збільшення абсорбції поглиначами; - наукове обґрунтування шляхів і способів досягнення кліматичних цілей; - інформування, підвищення обізнаності та просвіта з питань зміни клімату та її наслідків, а також розвиток діалогу та співробітництва між науковими та експертними установами з питань зміни клімату; - незалежність прийняття рішень зазначеної Ради у її діяльності; - різноманітний, науковий персональний склад зазначеної Ради	4 квартал 2025 року	-
		Затвердження 2-го національно визначеного внеску України до Паризької угоди	Набирає чинності розпорядження Кабінету Міністрів “Про затвердження 2-го національно визначеного внеску України до Паризької угоди”. НВВ зосереджується на таких основних напрямках: - вищий показник скорочення викидів, ніж у поточному НВВ України; - встановлення базового року для обрахунку викидів з джерел та абсорбції поглиначами парникових газів; - тривалість впровадження та/або періоди часу реалізації запропонованих заходів; - сфера і охоплення секторів економіки та парникових газів; - планування процесів, припущення і методологічні підходи, що були використані, у тому числі для оцінки та обліку антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів; - обґрунтування справедливості і амбітності НВВ у світлі національних обставин; - внесок у досягнення мети Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та щодо обмеження викидів парникових газів / підвищення якості поглиначів, згідно з метою, викладеною у статті 2 Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.	3 квартал 2025 року	-

Сфера	Реформа	Кроки	Результат	Строк	Стан виконання
Зелений перехід та охорона довкілля	Реформа 3. Ринкові механізми ціноутворення на вуглець	Затвердження Плану дій щодо створення національної системи торгівлі квотами на викиди парникових газів	Прийняття розпорядження Кабінету Міністрів “Про затвердження Плану заходів щодо створення національної системи торгівлі викидами парникових газів”. Прийняття Плану заходів забезпечить визначення: - етапності запровадження СТВ; - часових рамок етапів; - необхідної інфраструктури; - заходів організаційного характеру.	1 квартал 2025 року	+
		Відновлення обов’язкової системи МЗВ	Відновлюється обов’язкова система МЗВ для установок, що підпадають під сферу охоплення діючого законодавства, за винятком тих, що не контролюються, зруйновані або знаходяться на тимчасово окупованій території, чи офіційно оголосили припинення діяльності з точки зору виробництва	2 квартал 2025 року	+
Зелений перехід та охорона довкілля	Реформа 4. Відновлення та збереження природних ресурсів	Прийняття Закону України яким буде врегульовано питання підтвердження сталості походження деревини та інших товарів, що можуть призвести до знеліснення та деградації лісів	Набрав чинності Закон України, яким врегульовано питання підтвердження сталості походження деревини та інших товарів, що можуть призвести до знеліснення та деградації лісів, а саме: - створено прозору та незалежну систему відстеження та контролю - удосконалення та розширення дії існуючої системи відстеження деревини на всі операції пов’язані з торгівлею деревиною та виробами з деревини, що дасть змогу унеможливити продаж нелегально заготовленої деревини та зменшити незаконні рубки, а також імплементувати Регламент Ради (ЄС) № 2173/2005 від 20 грудня 2005 року про встановлення схеми ліцензування FLEGT для імпорту деревини до Європейського Співтовариства та Регламент (ЄС) 2023/1115 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2023 року щодо здійснення доступними на ринку Союзу та експорту з Союзу певних товарів і продуктів, пов’язаних із знелісненням та деградацією лісів, і про скасування Регламенту (ЄС) № 995/2010 за рухом деревини і продукції з неї шляхом розширення використання існуючої системи електронного обліку деревини для боротьби з незаконними рубками, вирубкою та деградацією лісів; - впроваджено систему сертифікації виробів з деревини та поширення існуючої системи сертифікації заготовленої деревини на всі операції з торгівлі деревиною; - встановлення вимог до підтвердження походження деревини, в тому числі виробів з деревини під час торгівлі.	2 квартал 2026 року	-
Зелений перехід та охорона довкілля	Реформа 5. Розбудова циркулярної економіки	Розроблення стратегії впровадження принципів циркулярної економіки та плану заходів щодо її реалізації.	Розпорядженням Кабінету Міністрів затверджено стратегію впровадження принципів циркулярної економіки та план заходів щодо її реалізації. Стратегія визначає потенційні можливості та наслідки переходу до економіки замкненого циклу в Україні для 5-10 попередньо обраних пріоритетних секторів та ланцюжків доданої вартості, таких як відходи, текстиль, пластмаси, акумулятори, електроніка, сільське господарство, будівництво та ремонт, а також метали та корисні копалини	1 квартал 2026 року	-

Сфера	Реформа	Кроки	Результат	Строк	Стан виконання
		Прийняття Національного плану управління відходами до 2033 року	Розпорядження Кабінету Міністрів “Про затвердження Національного плану управління відходами України до 2033 року прийнято. Національний план управління відходами зосереджується на цих основних напрямках: - управління побутовими відходами; - управління небезпечними відходами; - інфраструктурні потреби; - аналіз економічної та фінансової стійкості плану заходів впровадження економічних інструментів удосконалення управління відходами; - моніторинг та контроль за управлінням відходами; - стратегічне планування управління відходами в Україні; - запровадження управління відходами на регіональному рівні.	1 квартал 2026 року	+
Зелений перехід та охорона довкілля	Реформа 6 Оцінка впливу на довкілля (ОВД) та стратегічна екологічна оцінка (CEO)	Розроблення концептуальної записки, що визначає сферу відступів від правил ОВД та CEO	Підготовлено концептуальну записку за підсумками публічних консультацій із зацікавленими сторонами, що визначає сферу відступів від правил ОВД та CEO, та опубліковано її на офіційному вебсайті Міністерства. Концептуальна записка включатиме інформацію: - про орган, який визначає сферу відступів від зобов'язань з ОВД та CEO; - опис об'єктів та пояснення чому вони включені в сферу відступу від зобов'язань у кожному конкретному випадку; - обґрунтування виправданості сфери відступів; - про часові обмеження для наданих відступів.	3 квартал 2024 року	+